

Gyakran megtörtént az is, hogy Mészárosné nem fogadta klienseit. Ilyenkor megengedte, hogy bent tartózkodjunk szobájában, ahol egész nap a vörösen izzó vaskályha mellett ült. Ezeken a napokon az volt a feladatom, hogy leckém elvégzése után felolvassak egy véget nem érő füzetes regényt. A regény címe így hangzott: *A grófnő szerelme, vagy az erdő titka*. Több, mint háromszáz füzetből állott. Rengeteg személy szerepelt benne, tele volt izgalommal, ki nem deríthető titkokkal, lélekzet-elállító fordulatokkal, különösen a füzetek végén. Éjjelig ültünk a túlfűtött szobában, rekedtre olvastam a torkomat. A gyerekek ilyenkor soha nem voltak álmosak, csendben és figyelmesen hallgatták ezt az érthetetlen, nagyoknak való mesét.

Különös játékokra inspiráltak bennünket a hallottak. Grófkisaszszonyt, vadorzót, szerelem gyermekét játszottunk, várkastélyban laktunk, ismeretlen szigeten tengődtünk, földalatti börtönben raboskodtunk. Szótttük, fontuk magunk is a regényes történetet, hozzátevé, amit növekvő képzeletünk egyre színesebben kitermelt. Ezek a felolvasások messzi tájakat varázsoltak elénk, csodálatos embereket, akiknek olyan foglalkozásuk volt, mint a Ferencvárosban senkinek, nagy igazságtalanságokat és nagy igazságtéveséseket. Mintaképeink voltak a szereplők között, akikhez idomulni igyekeztünk. Abbahagytunk minden barátkozást a többi gyerekekkel, kerültünk mindenkit, mint akiket megbabonázott a ház boszorkánya. Csak egymással éreztük magunkat jól a mi elvarázsolt világunkban. Szavakat találtunk ki, amelyek mások számára érthetetlenek voltak. Mi hárman *püngrücek* voltunk. Embereknek, tárgyaknak új nevet adtunk, új értelmet jelentésüknek, egymáshoz való kapcsolatukat másképp éreztük. Nem tudom, így van-e, én így hiszem, a *Meddák* ebből a rég elsüllyedt, elvarázsolt gyermekvilágból hajtottak ki, a rég elfelejtett püngrüce lelke szólal meg Attila szavaival:

*Elefánt voltam, jámbor és szegény,
hüvös és bölcs vizeket ittam én,
a dombon álltam s ormányommal ott
megsimogattam a holdat, a napot,
és fölnyujtottam ajkukhoz a fát,
a zöld cincért, a kígyót, kovát, —
most lelkem ember — mennyem odavan,
szörnyű fülekkel legyezem magam — — —*

H Á Z T E T Ő K F E L E T T

Irtta: LUKÁCS IMRE

1.

*Bolond világ — a Föld sötétbe roskad
s fénycsóvák söprik szerte az eget,
csupán egy eltévedt sugár világol
a megkomorult háztetők felett.
A rádió is halkabban dorombol,
árnyék se rémlik ide a toronyból,
beborít mindent, zajtalan a rest éj,
testvérrre tör a testvér.*

2.

*Riadtan róják, meglapulva, némán,
a bakacsimba borult útakat.
Félelmetes a vak bizonytalanság,
dülöngélnék a fekete falak.
Az Úrral egy szomszéd vagyok. Szobámból
kopasz tetőkre bámulok. A számból
s pipámból pattog gyengeizű pára,
ráhull az éjszakára.*

3.

*Az erkélyre kiállok. Szembe vélem
az ablakban árnyékok lengenek
a tömpe gyertya halvány, tompa fényén:
kifáradt izmú munkásemberek.
Házak, tetők egy tömbbé összebújva
rejtőznek gyáván. Falaikon durva,
rejtelmes, bolygó, kövér figurák —
elfáradt a világ.*

4.

*Tépett tetők alatt pihen a város,
álommal terhes az ember-vadon
s aki rabként éli sivár világát,
álmában él pár órát szabadon,
álmában tán szabad és boldog ember,
de újra rab, mire eljő a reggel...
Adjatok neki reményt, friss erőt
s védjétek minden ellen, háztetők!*

A R U T H É N E K

Irtta: SZABÓ ZOLTÁN

Az utóbbi időben egyre többször került a Duna-völgyi népek érdeklődésének előterébe a ruthén nép ügye, mely bár kis számmal lakik e területen és a jelen időig nem élt számottevő nemzetiségi életet, elértkezett fejlődésének ahhoz a fokához, ahol, mint önálló nemzetiség akar szerepelni és nem mint más nemzet beolvadási függvénye.

Kik a ruthének? Honnan jöttek? Hol élnek? A felelet ezekre a kérdésekre egyuttal felelet arra a sok kérdésre, amely a ruthén nép életében megoldásra vár.

A ruthén nép szláv eredetű, a Rus törzsre vezeti vissza származását s magát tisztább szláv népnek tartja, mint a tatár és csud vérral kevert nagyorosz. Ruszinnak vallja magát, a ruszkijnak nevezett nagyorossal szemben. Az utóbbi évek politikai eseményei következtében más és más elnevezéssel igyekeztek egy-egy államalakulat zászlaja alá gyűjteni a ruthéneket. Egy időben Kárpátukrán elnevezéssel foglalták